

28. september 2026

Principper for arealomlægningen medio 2026 og medtalt vådlægningseffekt

I den udledningsbaseret kvælstofregulering skal arealopgørelsen medio 2026 baseres på realiseret arealomlægning og arealomlægning, som forventes realiseret inden udgangen af 2027. Det følger af *Delaftale om overgang til ny kvælstofreguleringsmodel, jf. bilag 1*. Endvidere følger, at det som en engangsmulighed i 2026, skal være muligt at opnå medtalt vådlægningseffekt allerede fra ekstensiveringstidspunktet ved opgørelsen medio 2026. Ekstensiveringseffekten kan opretholdes de efterfølgende år, hvis der er progression mod vådlægning i 2030 og arealet samtidig er ekstensiveret.

Opgørelserne indgår i fastsættelsen af udledningsgrænserne for reguleringsåret 2027. Indregning af udtagningsindsatsen omfatter igangværende projekter og ansøgninger, men hvor den endelige gennemførelse kan afhænge af den videre proces.

Udtagningsindsatsen kan reducere kvælstofudledningen fra et opland og dermed få betydning for reguleringen af det resterende kvotegivende areal. Effekten af arealomlægningen afhænger både af typen af indsats og af, hvor i oplandet den gennemføres. Minivådområder, vådområder og lavbundsprojekter kan øge retentionen mellem rodzonen og kystvandet og reducere udledningen fra omlagte arealer, mens skovrejsning og ekstensivering reducerer udledningen fra de arealer, der omlægges.

Indregnet arealomlægning i hele landet

I hele landet er indregnet realiseret arealomlægning, som f.eks. minivådområder, vådområder og lavbundprojekter. Realiserede minivådområder, vådområder og lavbundprojekter indgår i retentionskort 2026, der er offentliggjort i juni med realiseret udtagning t.o.m. december 2025. Endvidere indregnes de få minivådområder, vådområder og lavbundsprojekter, der er realiseret efter udarbejdelsen af retentionskortet 2026 (i perioden januar til 4. maj 2026).

Der indregnes desuden igangværende minivådområder, vådområder og lavbundsprojekter, som forventes realiseret inden udgangen af 2027 og ansøgning til midlertidig og permanent ekstensivering 2026 samt minivådområder og skovrejsning 2025/26 indtil 4. maj 2026. For de ansøgte arealer indregnes 95 pct. af arealet svarende til forventede annulleringer på 5 pct.

Indregnet medtalt vådlægningseffekt – særligt udfordrede områder, akutområder og differenceområder

Det har været muligt at indgå i trappemodellen for medtalt vådlægningseffekt, hvis et areal opfyldte en række forudsætninger ved opgørelsen medio 2026, *jf. bilag 1*.

Vådlægningseffekten af et lavbunds- eller vådområdeprojekt, vil indgå i beregningsgrundlandet for markreguleringen fra 2027 til 2030, hvis arealerne er ekstensiveret og der er progression frem mod vådlægning på arealet. Denne trinvis udvikling mod endelig vådlægning kaldes i denne sammenhæng for trappemodellen for medtalt vådlægningseffekt.

Den medtalte vådlægningseffekt er beregnet som en relativ effekt (vådlægningseffekt) af projektarealet relativt til den andel af projektarealet, som har opfyldt forudsætninger for medtalt vådlægningseffekt. Dette indebærer, at hvis f.eks. 60 pct. af arealerne i projektarealet opfylder forudsætningerne for medtalt vådlægningseffekt, vil 60 pct. af retentionsforbedringen være indregnet på hele projektområdet og det direkte opland til projektarealet.

Forudsætninger for trappemodell for medtalt vådlægningseffekt 2026

- Arealet skal være beliggende i et særligt udfordret område eller et differenceområde.
- *Samtidigt:* skal arealet være beliggende i et skitseprojekt¹ eller et igangværende vådområde- eller lavbundsprojekt² i MARS (opgjort primo maj 2026).
- *Kombineret:* med at arealet skal leve op til én af følgende i foråret 2026:
 - ansøgt om tilskud under permanent ekstensivering,
 - ansøgt om tilskud under midlertidig ekstensivering og have udarbejdet en hensigtserklæring i MARS,
 - være anmeldt som GLM 10-brak eller GLM 10-småbiotop og have udarbejdet en hensigtserklæring i MARS,
 - ansøgt om tilskud til grundbetaling til vinterafgrøder og have udarbejdet en hensigtserklæring i MARS, eller
 - være registreret som beskyttet under naturbeskyttelseslovens § 3. Gælder visse typer §3-arealer.

Som det fremgår af ovenstående, var det for midlertidigt ekstensiverede arealer, arealer med vinterafgrøder samt visse typer af GLM 10-arealer og -elementer³ en forudsætning, at der i foråret 2026 blev udarbejdet hensigtserklæringer om at lade arealerne indgå i kommende vådlægningsprojekter for at opnå medtalt vådlægningseffekt på et areal.

For at opretholde den medtalte vådlægningseffekt på et areal i reguleringsåret 2028 og de efterfølgende år, skal der være fremdrift hen mod vådlægning i 2030, *jf. bilag 1*. Samtidig skal arealet fortsat være ekstensiveret gennem ekstensiveringsordningerne eller vådlægningsordningerne.

Særligt udfordrede områder, akutområder og differenceområder

Muligheden for at medtælle vådlægningseffekten opgjort i 2026 gældende for reguleringsåret 2027 omfatter særligt udfordrede og akutområder, samt differenceområder, herunder

- C-oplande i UMR 2027: oplande, der reguleres til braklægningspunktet i et scenarie uden ikke realiserede udtagningsindsats⁴,
- C-oplande i VP3-II: oplande, der i VP3-II har et resterende indsatsbehov efter indregning af spildevandsindsats, CAP og kvælstofregulering, og

¹ 'Skitseprojekter' er en del af de lokale treparters omlægningsplaner.

² 'Igangværende projekt' kan være forundersøgelse eller etablering til vådområde- eller lavbundsprojekt.

³ Oversigt over areal typer og afgrødekoder, der kan opnå medtalt vådlægningseffekt:

https://sgav.dk/Media/639096053566778934/Arealtyper%20og%20afgr%C3%B8dekoder%20ift.%20medtalt%20v%C3%A5dl%C3%A6gningseffekt_2.pdf

⁴ I scenariet for C-oplande i UMR 2027 indgår vådlægningsprojekter realiseret pr. december 2025, arealer med tilsgået til permanent ekstensivering og realiseret skovrejsning. Ikke-realiseret udtagning indgår ikke i dette scenarie.

- Differenceoplande fra Second Opinion: oplande, hvor det fordelte indsatsbehov i VP3-II scenarie 1 er større end ved anvendelse af målbelastningsscenarie 3, eller hvor anvendelse af målbelastningsscenarie 3 ville medføre et mere lempeligt udledningsloft i UMR.

Et kortlag med det samlede grundlag for oplande omfattet af medtalt vådlægningseffekt kan findes via MARS.

BILAG 1

Boks 1

Aftaletekst med betydning for opgørelse af medtalt vådlægningseffekt

"Tilgang til opgørelse af arealomlægning ifm. genbesøget af kvælstofindsatsen

Af Aftale om Implementering af et Grønt Danmark fremgår det, at der fastsættes et højere midlertidigt krav til markregulering med effekt i 2027 svarende til den del af et vandområdes indsatsbehov, der ikke er indfriet med arealomlægning realiseret i 2027 (som opgjort medio 2026). Aftalepartierne er enige om, at den aftalte opgørelse af arealomlægningsindsatsen medio 2026 består af 1) gennemført arealomlægning på opgørelsestidspunktet og 2) udtningsprojekter, der prognostiseres færdiggjort i løbet af reguleringsåret 2027. De enkelte kystvandoplandes udledningsgrænse fastlægges på baggrund af denne opgørelse og det resterende kvælstofindsatsbehov.

Af Aftale om Implementering af et Grønt Danmark fremgår det, at der fastsættes et højere midlertidigt krav til markregulering med effekt i 2027 svarende til den del af et vandområdes indsatsbehov, der ikke er indfriet med arealomlægning realiseret i 2027 (som opgjort medio 2026). Aftalepartierne er enige om, at den aftalte opgørelse af arealomlægningsindsatsen medio 2026 består af 1) gennemført arealomlægning på opgørelsestidspunktet og 2) udtningsprojekter, der prognostiseres færdiggjort i løbet af reguleringsåret 2027. De enkelte kystvandoplandes udledningsgrænse fastlægges på baggrund af denne opgørelse og det resterende kvælstofindsatsbehov.

For såkaldte særligt udfordrede områder og akutområder, hvor kvælstofindsatsbehovet ikke kan indfries med regulering til braklægningspunktet, samt for mer-indsatsbehovet i scenarie 1 i forhold til scenarie 3 i Second Opinion gælder, at den fulde kvælstofeffekt af et højeffektivt projekt bliver medtalt, såfremt jorden er ekstensiveret, og lodsejeren har forpligtet sig til at deltage i et udtningsprojekt. Muligheden for at medtælle vådlægningseffekten allerede fra ekstensiveringstidspunktet er en engangsmulighed ved opgørelsen af arealomlægningsindsatsen i medio 2026, som foretages vandopland for vandopland. Vådlægningseffekten af det højeffektive projekt vil blive medtalt i opgørelsen af markreguleringen fra 2027 til 2030, hvis jorden er ekstensiveret, og lodsejeren har forpligtet sig til at deltage i et vådlægningsprojekt og følger en bindende proces for projektet.

Aftalepartierne er enige om følgende bindende proces frem mod endelig vådlægning af arealet, såfremt den fulde effekt skal kunne tælle med, når arealet er ekstensiveret gennem ordningerne for enten midlertidig eller permanent ekstensivering eller som en del af vådlægningsprojektet:

- *Reguleringsåret 2027: Fuld effekt medregnes i 2027, hvis der i omlægningsplanerne er indtegnet et skitseprojekt i MARS på arealer, der er søgt ekstensivering på i 2026. Omlægningsplanerne principvedtages i kommunerne i december 2025 og skal løbende opdateres.*
- *Reguleringsåret 2028: I det andet år kan den beregnede fulde effekt kun fastholdes på arealerne, hvis arealet indgår i en ekstensiveringsordning, og hvis der i MARS er registreret, at der pågår en forundersøgelse på arealet.*
- *Reguleringsårene 2029 og 2030: I det tredje og fjerde år, kan den beregnede fulde effekt kun fastholdes, hvis der udover ekstensivering i hhv. 2028 og 2029 også er registreret et tilsagn til etablering i MARS.*
- *Reguleringsåret 2031: I 2030 forudsættes vådlægningsprojektet realiseret, og modellen for beregning af fuld effekt ophører for reguleringsåret 2031.*

Det vil være muligt at medtælle effekten af vådlægning allerede på ekstensiveringstidspunktet i oplande med et restindsatsbehov efter regulering til braklægningspunktet til reduktion af hele indsatsbehovet, dog kun til et niveau, der svarer til den nuværende regulering i oplandet, da der ellers vil være tale om en mer-udledning ift. i dag."

Kilde: Delaftale om overgang til ny kvælstofreguleringsmodel af 3. december 2025